

DOMOVINA

Zbija dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljna pristojbina ter od vsake petite vrste po 20 vin za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovina“ v Celju.

Zakaj bežijo z dežele?

(Premišljevanja o kmetijskih delavcih in poslih, piše I. Z.)

II.

Razdelitev dela.

Delo nam slajša življenje. To je pravorek, ki pa je le v tem smislu opravičen, da se ve selimo, če smo s pridnostjo storili svojo dolžnost, želi zanjo priznanje, ali če smo si svoje imetje pomnožili. Priznanje in plačilo za storjeno delo nam daje zadoščenje, nas vzpodbuja k delu in navaja k marljivosti. Razočarani, nezadovoljni, malodušni in jezni pa smo, če se naša dela ne cenijo primerno. Baš poslednje dejstvo je povzročilo zahtevo po uvedanju osemurnega delavnega časa, katerega si žele le leni poljedelski delavci, ki pa je na deželi do cela nezmišeln in nemogoč. Kajpada so delavci, tudi kmetijski, opravičeni zahtevati skrajšanje delavnega časa. Kajti človek ne živi samo za delo, temveč tudi zato, da bi užival dobroto in prijetnosti tega sveta. In če zahtevajo to pravico drugi stanovi, zakaj naj bi se odrekla ravno delavcem.

Toda prosti čas ne sme služiti zato, za kar ga porabljajo dandanes malone vsi nižji, proizvajajoči stanovi. Leti menijo, da uživajo najboljše slasti tega sveta po krčmah in na plesiščih.

Prostost se mora dati tudi kmetijskim delavcem, ker to zahteva človečnost in ker jih odpočitek obvaruje prenaporov. Koliko prostega časa naj uživajo delavci na deželi in kedaj naj se jim podeli, je nemogoče splošno določiti. Razdelitev med delom in počitkom je različna, ravnanje se po osebah, kraju, času, po opravi in drugih okoliščinah, nikdar naj se ne pretrga potrebna harmonija med koristi gospodarstvom in onimi delavci (družine).

V kratkih besedah naj še omenim razlike, katero povzroča duševna izobrazba in pa gmočni

položaj. Goste baš niso te pege na kmetiškem stanju, ker sta kmet in delavec splošno uživala enako izobrazbo in ker žulijo kmeta pretežki jarmi in sila, da bi se kazal napram svojem podložnemu oholega in nadutega. Izjeme pa se nahajajo ter vplivajo vedno kvarno na medsebojno razmerje.

Kakor industrijalni, tako ima tudi poljedelski delavec in družinec ne le pravico zahtevati delo in oskrbljen biti z delom. Nepremožnim slojem je delo toliko kakor kruh, zato ne pomeni sloveči izrek „vsakdo ima pravico do dela“ nič drugega nego sredstvo za ohranitev življenja. Ako tedaj nimajo poljedelski delavci dela, torej ne sredstev za ohranitev življenja, kar se mnogokrat po zimi zgodi, tedaj je dolžnost države, da priskoči na pomoč. Zato ni dovolj, da je delavec zavarovan proti nezgodam in boleznim; tudi v slučaju, da je delavec brez dela, mora se priti potrebi in revščini v okoliščini, da ne zapeljeta lakota in obup človeka k nepoštenim dejanjem.

Nadalje morala bi država zabranjevati, da bi se poljedelski delavci ne odvrčali v tolikem številu od dežele. Četudi je delojemalec mnogo krat primoran ostaviti deželo in kmeta, vendar se izseljuje skoraj polovica vseh delavcev zgolj iz hrepenenja po svobodnem, lahkotnem in nasladnem življenju. V takih slučajih naj bi vplivala država, ker s tem bi ohranila kmetovalcem delavske moči in bi jim koristila, s tem bi ohranila marsikatero zaslepljenega delavca prevare, in končno bi imeli od take naredbe korist industrijalni delavci sami, ker ne bi imeli po vedno na novo prihajajočih delavcih čimdalje hujših tekmecev. Duh današnjega časa je duh naslade, brezobzirnosti in trmoglavosti s strani onih, ki stremijo po zednačenju vseh stanov, a kopljejo v svoji nepremišljenosti vedno globlji prepad med seboj.

Ako ima država pravico tirjati plodove dela za državne potrebe, tedaj mora imeti

tudi dolžnost, delavskim slojem delo priskrbeti, leveti ter imeti njih dobro in slabo vsikdar pred očmi.

Marsikateri čitatelj bo odkimaval in oporekal ravnokar navedenem načelom, ker čudno se mu bo zdelo, zakaj naj država pomaga slehernemu, ki je potreben ne glede na to, jeli svoje revščine sam kriv ali ne. Če je beračenje in kraja kaznivo dejanje in če zahteva ohranitev življenja potrebščine, ki se morajo udovoljiti, tedaj mora človek razpolagati s sredstvi, katerih si ni pridobil na prepovedan način. Če se mora torej skrbeti za docela nesposobnega hlapca, bebca ali kruljavega, in jim nuditi vsaj to, kar se nudi kaznjencu v prisilni delavnici, kaj naj se zgodi v sledečem slučaju:

Raven delavec umrje. Zapusti udovo s petero otrok. Žena bi se rada pošteno živela, pa ne more, ker ne sme pustiti otrok brez varstva, ako gre za zaslužkom, in ker je zaslužek za vso obitelj prepičel. V svoji stiski poprosi domovinsko občino pomoči. Podpora se jej podeli, pa tako neznatna, da se ne more tako preživeti, kakor se preživi jetnik. Ako je tedaj ob sebi umevno, da je treba v takem slučaju za otroke drugod skrbeti, ko hodi mati za svojim zaslužkom, kdo more kaj boljšega nasvetovati.

Manj ob sebi umevno je, da je treba propalice, pijance in igralce k delu in rednemu življenju s silo navajati in njih nepreskrbljenim svojem, dokler si ne morejo sami pomagati, dati vsaj to, kar dobivajo prisilni delavci. Ako velja načelo, da mora sleherni svojo dolžnost storiti in zase ter za svoje skrbeti, mora se na drugi strani zanemarjanje te dolžnosti s silo odpraviti ali kaznovati, v onemoglosti pa skrbeti za človeško življenje.

V vsakem kraju naj bi bil zavod, kamor bi se zatekali svota in pomoči potrebni, zavod, kjer se jih ne bi samo pomilovalno gledalo ali delilo danajske darove. Imamo denarja, včasih

LISTEK.

Za domovino!

Pripovedka iz nedavne preteklosti Transvaala.
(Od Jakoba Svarta)

Predsednik sam je vstal ter pojasnil, da račun o teh zneskih bo podan, kakor zahtevajo pravila, ob svojem času.

Člen „folksraada“ odgovori, da se večina njegovih tovarišev ne strinja s tem, da zahtevajo neodložni odgovor. Angleške novine govore na vsa usta, da se v finančni upravi ljudovlade godé lopovstva in zapravljivosti, radi tega ima „folksraad“ pravico zahtevati neodložnega pojasnila v tej važni zadevi.

Od strani vlade na to ni sledil odgovor. Predsednik Krüger je odložil sejo, govoreč, da še danes skliče ude finančne uprave k izvanredni seji in čez štirideset ur predloži „folksraadu“ vsa zaželenja pojasnila.

Seja je bila končana, a Dommers in obe gospé zapuste dvorano.

„Predsednik je danes razjarjen, videl sem to v njegovih iskrenih se očeh,“ reče Dommers.

„V jezi svoji zamore biti celo strašen. Vrnimo se v mojo sobo; ne vem, ali bi bilo dobro obrniti se takoj na predsednika?“

Ko pa pridejo v Dommersovo delavnico, odpró se nenadoma vrata in v sobo stopi kakor zmerom priprosto in brez okoliščin predsednik.

„Rad bi se pomenil s teboj, Henrik!“ reče Krüger po običaju ondotnega kraja, govoreč mlajšemu „ti“. — „Toda vidim, imaš goste!“

Dommers ponudi predsedniku stol.

„Vsedite se, stric Pavel,“ reče. „Ravnokar smo hoteli priti k vam s prošnjo.“

„V kakšni zadevi?“ vpraša Krüger ter težko sede na stol.

Na to se obrne k gospema ter reče, pokazavši svojo kratko leseno pipico:

„Prosim odpusčenja!“

In takoj na to se je njegova ogromna postava skrila v oblakih dima.

Dommers s kratkimi besedami razloži zadevo agenta Tila. Krüger ga je poslušal z napeto pozornostjo. Pogled njegovih presunljivih oces pod rdečimi trepalnicami je počival sedaj na Anici, pa zopet na Dommersu, toda on, tako se

ti je zdelo, je prodiral v tajne gube njune duše. Krüger pozna človeka.

Ko je Dommers končal, je Krüger za trenutek molčal. V sobi je nastala murna tišina. Predsednik se je očitno ves pogreznil v svoje misli. Končno je dvignil oči in radovedno je uprl pogled v tajnikovo lice.

„Učinim to radi tebe,“ je dejal. „Obrni se na najvišjega sodnika Van Kuipera; ta se pobriga za Tila, da ga izpusti iz ječe brž, ko bo vplačano tisoč funtov odkupnine.“

Vstane ter prehitel z roko Aničino gibanje, katera se mu je hotela zahvaliti, obrne se k gospoj Ahthermanovi:

„Izroči moj pozdrav svojemu možu, Ivanka. Prišlo mi je na misel, poslati mu po tebi pisama, ki so baš gotova ter leže na moji pisalni mizi. A ti, Henrik, prideš danes k meni o petih popoldne. Moram stebaj govoriti.“

Krüger odide in za njim gospa Ahthermanova. Dommers in Anica sta ostala sama v sobi.

„Kako se vam naj zahvalim!“ reče Anica, približavši se k Dommersu. „Brez vaše pomoči bi ne bila dosegla ničesar. Predsednik sam je dejal, da usliši mojo prošnjo samo vam na ljubo.“

celo preveč, za zidanje in zdrževanje gledališč itd., za postavljanje spomenikov in drevoredov; zidamo dragocene palače, kjer se šolajo sinovi premožnejših staršev, plačujemo za milijone vajakov, nimamo pa denarja, da bi ustanovili sirotišnice, zavetišča, delavske hiše, otroške vrtnice in učilišča za izobrazbo revnih delavcev. Navedena nasprotstva odpirajo nam na široko oči in nas uverjajo, da vidimo nesrečo stoprav, kadar nam teče voda v grlo in kadar, je že prepozno. In še takrat gledamo vso revščino bolj s telesnim nego duševnim očesom, kateremu prvega je prikrito pravo notranje gorje neizrečeno trpečih bitij, ki bi nas moralo ganiti, ko bi je le hoteli videti.

Dokazov je menda dovolj, da se ne sme nižjih slojev prepustiti revščini. Zavarovanja za slučaj bolezni in starosti so brezdvomno pripomočki, pa ne koreniti. Tu pa so le takšna na mestu.

V vsakdanjem položaju, v vsaki stiski mora najti človek mesto, kjer dobi sveta in pomoči. Zato naj bi se ustanovil v vsakem okraju dobrodelen zavod, čegar svetovalci in delujoči člani naj bi bili zastopniki vseh občin dotičnega okraja. Njih delokrog naj bi se raztezal na vse okoliščine, kjer na zadostuje samopomoč, ali kjer je sploh ni. Neizogibne pomisleke zavoljo zlorabe je tudi možno odstraniti. In četudi bi se zlorabi ne prišlo popolnoma v okom, vendar je treba pomisliti, da ne gre zavoljo takih izjem drugih v nemar puščati. Ako bi vsi, katerim je na ohranitvi in zboljšanju delavskega stanu ležeče, vzajemno postopali, bilo bi manj pomislekov in težkoč, kajti socialnih nedostatkov in želj ni mogoče odpraviti z ednostranskimi sredstvi, temveč z zboljšanjem vseh razmer s stališča človečnosti in v smislu pripoznanih človeških pravic.

Ker že govorimo o dobrodelnih zavodih, pogledimo koliko in kakšni so ti, ki so namenjeni kmetijskim delavcem in družini. Pravzaprav jih ni nobenih in še to, kar jim tuintam služi za zavetišče je le nekaka senca, ali bolje pesek v oči po pomoči se ozirajočih. Zavarovalnice za slučaj bolezni, nezgod in onemoglosti so nedvomno blažilne naprave. Toda kmetijskim delavcem so izimši onih, ki delajo z gepelnom, nepristopne in sicer pomanjkljive. Gotovo bi bilo dobro in nujno potrebno, ustanoviti take zavarovalnice tudi za poljedelske delavce, da bi imeli v potrebi pomoč. Kako naj bi bile urejene, ni namen te razprave, vsekakor pa bi morali delodajalci in delojemalci premije vplačevati, kajti naravno je kmetom do tega, da so delavci preskrbljeni in da ne padejo naposled njim v nadlego. Tudi pripomnimo mimogrede, da se ima zavarovalnina ravnati po stanu, mora biti različna za samce, in različna za oženjene, ker so potrebe obeh različno velike.

A vpraša se, kako in odkod dobiti sredstva za uvedbo vseh nasvetovanih naprav.

„Saj je to dovolj čudno,“ omeni zamišljeno Dommers.

„Naj si je kakor hoče, sprejmite mojo priščeno, odkritosrečno zahvalo!“ zakliče Anica s solzami v očeh.

„O, Anica!“ odvrne Dommers ganjen, stegnivši proti njej obe roki. „Kaj jaz ne bi storil vsega za vas! Celó svoje življenje bi vam hvaležno žrtvoval!“

Tiho mu poda roko. On jo potegne k sebi in na njegovih prsih se je čez več dni prvič olajšana zjokala in začula, kako glasno je vtrpalo njegovo srce v odgovor.

Na to se je nežno sklonil ter poljubil njene drhteče ustnice.

Ob štirih sta obe ženski odšli nazaj v Johannesburg. Anica, kot srečna mladenka z radostno zavestjo, da ima njenega brata, ki je bilo ob ednem tudi njeno, ne bo omadeževano. Dommers je hotel priti naslednjega dne v Johannesburg; odločila sta, da Anica do svatbe ostane pri gospej Ahtermanovi. Tako sta se ločila mlada človeka, polna najboljših nad za prihodnost, niti ne sluteč, kakšen mračen oblak se zbira nad njunimi glavami.

Doslej je bila vsa skrb prepuščena občinam na glede na to, če so premožne ali revne. Pa kako naj zmore revna občina sredstva za veliko številno ubožev? Nastane torej potreba, da si nabavi država vsa potrebna sredstva in jih potem razdeli med okraje in občine.

Najbolj kočljivo vprašanje je seveda, kako dobiti denar. Pravično bi bilo naložiti to breme onim državljanom, ki živijo v izobilju. Več kot ima, več naj dá. Ker pa imajo vsi delodajalci od teh naprav posredne koristi, mora se i njim splošnih ali tekočih stroškov naložiti, vse začetne potrebe za oskrbovanje pa potem obdačenja tako določiti, da se konča delo v 5—10 letih.

V naslednjih vrsticah hočemo govoriti o življenju kmetijskih delavcev, katere razdelimo zavoljo okrajšanja in lažjega pregleda v tri tipične vrste, namreč v družino, oženjene delavce s svojo domačijo ter v delavce, ki se pečajo po največ s kakim rokodelstvom. Družine v obče silno pomanjkuje in še ta, ki je, ne ustreza navadno današnjim zahtevam. Nič čudno, če popuščajo bolj in bolj vezi, ki so jo nekdanj družile z gospodarji. Najmanjši povod zadostuje, da se odtrga od hiše, v kateri bi našla čest svojega drugega očeta in svoje drugo mater, ter odjadra v tujino, če ji le zakon ali drugi nepričakovani zadržki ne branijo. Dobro družinice je že podobno beli vrani. Z njegovim sodelovanjem in premnogokrat samo zavoljo njega gre gospodar rakovo pot. Nič boljši niso delavci, ki so oženjeni in se vdinjujejo danes pri tem, jutri pri onem gospodarju, kakor jih kdo najme, ali kadar je povsod mnogo dela, kakor jih kdo plača in jim postreže. V tem oziru so prave pijavke. In ko bi jim bilo le pomagano, naj bi še bilo. Toda večinoma požene mož ob nedeljah svoj tedenski zaslužek po goltancu ali pa ga kratkovidna in potratna žena razpeča za neumestno zboljšanje živeža in obleke. Štediti in gospodariti jima je neznano in posledice teh družinskih grehov kažejo se na njih, še bolj pa na njih otroci, ki zaostajajo zavoljo starišev duševno in telesno. Letaki otroci so pozneje z malimi srečnimi izjemami težko breme človeške družbe. Majhen del najemnikov in kočarjev si pomore s svojimi rokami in s svojo poštenostjo do boljšega življenja. V sredi med obema tipama so delavci, ki so sicer rokodelci. Ker jih njih obrt ne more živiti, vdinjujejo se kot poljedelski delavci, dasi niso navadno priljubljeni. Potreba s strani kmeta in z njih strani jih spravi čisto v obojestransko nezadovoljnost. Vzgoja, razvada in opičasto posnemanje vsega, kar draži živce, vpliva na življenje skoraj vseh kmetijskih delavcev in jih tira čimdalje bolj z dežele v mesta, tovarne in premogokope, kjer se izrabljajo večkrat hujše od črne živine.

(Dalje prihodnjič.)

Nаша mladina v nemških šolah.

Hudo obsodbo je morala poslušati nedavno naučna uprava v seji gosposke zbornice. Poslanec Rhomberg, — seveda Nemec — je bral take levite glede protidinastičnih pojavov med učitelji ter učenci ljudskih ter profesorji in dijaki srednjih, posebno pa še visokih šol. Nikdo pa ne more nam Slovanom očitati farizejstva, ako rečemo: zahvalimo Boga, da nismo mi taki grešniki. Dasi se je reklo že tudi Slovencem, da ni nikdo dolžen biti patrijotičen, a Stein je celo nedavno klical v zbornici, da je vsakdo neumen, ki se kaže patrijota, vendar hočemo Slovani vsaj svojo mladino imeti vzgojeno v patrijotičnem duhu.

Govornik je bilal najprej one nemške učitelje ljudskih šol, ki se javno priznavajo k socialno-demokratski ali pa nemški radikalni stranki ter to svoje naziranje niti v šoli ne prikrivajo. Ovađustvo celega stanu sicer ni posebno junaško delo, vendar se tukaj ne sme preveč zameriti staremu Rhombergu, ki je izišel iz strogo konzervativne in patrijotične dobe. O njegovi nepristranosti pa tudi govori to, da si ni upal enakih nerednosti očitati slovanskemu šolstvu. Če pa je privlekel na dan nekaj nemškega umazane perila, pa tudi ne bo škodovalo prav nič nemški oholi „kulturi.“ Saj se ti naši sosede hlinijo „na zgoraj“, kakor da bi imeli v zakupu ves avstrijski patrijotizem.

Gledé srednjih šol — Slovenci jih sploh nimamo — rekel je govornik med drugim: „Nemško nacionalna stranka, ki je privlekla čez našo ubogo očetnjavo že toliko nesreče in sramote, stranka, ki ima za nalogo očitno odpasti od vere ter razrušiti Avstrijo, raztega svoje ruvanje do spodnjih razredov srednjih šol. V srednjih šolah tako pripravljeni abiturijenti vstopijo potem kot visokošolci navadno v radikalna burševska društva, ki so po svoji uredbi vzgajališča za odpad ter za najsilnejše velegermanske agitacije. Žalibog je neovrgljivo dejstvo, da so taka društva središča protiaustrijskemu in protidinastičnemu gibanju; v teh društvih je prava šola, kjer se uče mladi možje surovosti in napadov proti drugorodcem. Ob enem s takimi pojavi pa so na dnevnem redu tudi upori proti profesorjem, demonstracije iz političnih vzrokov ter nečuvna nestrpnost proti drugače mislečim, avstrijsko navdahnjenim tovarišem, da, celo dejanski napadi so na dnevnem redu. (Slovenski visokošolci v Gradcu in na Dunaju vedó pač o tem najbolj pričati! Ured.) Ako bo šlo tako naprej, posuroveti mora prihodnji zarod do skrajnosti. Nadalje pove govornik nekaj bridkih resnic gledé vse nemške struje: „V pretekli volilni dobi pojavila se je na pozorišču stranka, katere voditelj kaže večkrat in neprikrito, da je vrhunec njegovih teženj, naj bi se Avstrija spojila z Nemčijo, naj bi postala le nekaka zvezna država druge ali celo tretje vrste. Vsako politično prepričanje je

III.

Še je nedostajalo nekoliko minut do petih, ko je Dommers dospel k pritlični hiši predsednika, kjer je imel svoj sedež. Pri plotu malega vrta je stal na straži vojak. Dommers je našel predsednika na verandi z neizogibno pipico v ustih. Krüger ga takoj odpelje v svojo majhno sobico, ter vrata za seboj pozorno zapre.

„Vsedi se, Henrik,“ reče. „Pozval sem te, da se pomenim s teboj o zelo važni zadevi. Bil sem danes zarano v „folksraadu“ in sam si čul, kaj zahtevajo od mene poslanci. Zahtevajo računa.“

„Čul sem, stric Pavel. Hujskanje angleških novin je obrodilo sad; dovolj odurno je to, da naši ljudje tako radi verjamejo vsako izmišljotino.“

Stric Pavel je dolgo molče spuščal oblake dima proti stropu. Končno je dejal:

„To ni izmišljotina, to je resnica, Henrik. Uporabile so se takšne vsote, od katerih se ne more položiti račun.“

Henrik nemirno pogleda predsednika.

„Torej navedeno obdolženje Angležev je bilo opravičeno?“

„Daj mi roko, Henrik,“ nadaljuje Krüger „a priseži mi, da to, kar ti sedaj povem, ostane nerazrušljiva tajnost. Razun tebe in mene sta seznanjena s to zadevo še dva pooblaščenca od vlade.“

„Prisežem vam molčati o vsem, kar začujem od vas, stric Krüger,“ reče Henrik, podavši roko predsedniku ter v pričakovanju pogleda vanj.

„Čuj torej, kako je s to stvarjo. Že dalje negó edno leto kupujemo v Evropi v večjih skupinah topove, orožje in naboje. Za to sem uporabil dohodke iz dinamitovega monopola, toda ni jih bilo dovolj. Angleške novine so mi očitale poneverjenje, toda jaz sem molčal. Tajnost naše oborožitve je za nas vprašanje življenja, kajti Anglija samo čaka izgovora, da bi nas oropala neodvisnosti. Ako nas naši sovražniki napadejo poprej, nego se utegnemo redno pripraviti, pa je naš pogin neizogiben. Radi tega nihče ne sme sumiti, da se oborožujemo. Doslej se je tajnost ohranila dobro. Dovažali smo topove kot parne kotle in dele strojev čez Lorenzo Marquez v domovino. Posrečilo se nam je skriti tako dobro vojaški material, da niti eden od angleških vohunov, neprestano sledečih za nami, ničesar

apostolstvo, toda edno se mora od njega zahtevati, da se drži v mejah očetnjave. Z ljudmi, ki v svojem programu tajijo Avstrijo ter skrivaj ali očitno gledajo čez mejo, s takimi ljudmi ni govoriti, z njimi naj bo boj na življenje in smrt. Zoper tako stranko mora stopiti tudi vlada s svojimi organi iz običajne nepristranosti in varovati avstrijsko stališče z vsem povdankom, če treba tudi z brezobzirnostjo. Nemško-nacionalno šolstvo je pač takoj zagovarjal naučni minister ter interpellanta zagotavljal, da se ne preze nobena notica v katerem koli listu glede nepatriotičnega vedenja dijakov ali profesorjev, ne da bi se preiskalo ter krive strogo kaznovalo. Enako postopa tudi napram onim, ki bi si diznili peti nepatriotične pesmi (Ali je storil na uni minister isto tudi pri onih izletnikih, ki so lansko leto neke blizu nas v profesorjevi navzočnosti pali „Die Wacht am Rhein“? Ured.)

Vsenemške, prusaško-veleizdajalske struje pa si ni upal nihče zagovarjati, menda že ima ta zmaj preveč glav, ki vedno zopet zrastejo.

Celjske in štajarske novice.

(Nepotrjena konfiskacija.) Državno pravdnstvo nam je bilo zaplenilo cel članek v št. 16 „Kako smo malenkostni“ v katerem smo po zaslugi ožigesali nesrečni kult klerikalne stranke na Kranjskem napram osebi dr. Šušteršiča. Čisto kot tiskovno sodišče pa konfiskacije ni potrdilo, češ, da nismo pisali ničesar, kar bi po zakonu ne bilo dovoljeno. Veselje ljubljanskega „Slovenca“ je bilo prezgodnje, kajti sodišče še nikakor ne priznava dr. Šušteršičeve nezmotljivosti in nedotakljivosti. Zelo značilno, da je to prvi slučaj v štirih letih, da ni sodišče enakih misli z državnim pravdnikom glede naših zaplemb!

(„Vrban Debeluhar“), ta Vinko Lapajne tova izvirna slovenska burka je tudi na celjskem otru dosegla svoj namen. Brez velike notranje vrednosti, je igra po svojih komičnih prizorih vplivala izbornu na poslušalce. Zabave in smehe je bilo dosti — več pa igra ne zahteva. Načeloval je igri v naslovni vlogi g. Salmič. S tem je bil zajamčen uspeh večeru. Vse druge vloge so sicer postranske; vendar bila je vsaka oseba na svojem mestu, katero je popolnoma točno, da celo izbornu izpolnila. Inače bi tudi bila celotna slika nepopolna, nedovršena, kar pa o nedeljski predstavi nikakor ne moremo trditi. Pred vsem so se odlikovale naše dame, gospica Meta Baševa v vlogi stroge načelnice penzionata gospe Lapinske; dalje gospe Salmičeva (Ančka) in dr. Karlovšek-ova, gospica Alma Baševa, Miklavčeva in Vrečerja, ki so bile vse prav imenitno razposajene inštitutke. Gospica Vrečerja se je še prav posebno odlikovala v vlogi komične Jere, ki nam je ob harfinih zvokih (g. Koruna) krasno zapela znano pesem „Strune milo se glasite...“ Izmed moških vlog omenjamo ljubimca Viljema Belina (g. Zvezdan), dr. Jureža (g. Dobršek), jako dobre blaznike Zelenar

(g. Korošec), Koštrina (g. Presečnik), Krampelja (g. Šubert), velikomestnega policaja (g. Štikan), nosilca (g. Laskovšek), Janeza Fagota ter zelo gibčnega natakara Jeana. Igra splošno je bila jako skrbno priučena in točno uprizorjena. Naj iskrenejšo hvalo izrekamo našim trudoljubnim diletantom. Gledalce je bilo dobro obiskano, vendar bi bilo lahko bolje. Zakaj ne bolj — to vprašanje naj si stavijo celjski in okoliški rodujubi. Odgovor naj si vsak zapiše na svojo vest!

(Kdo dobi v Celju domovinsko pravico?) Po zakonu je primorana občina podeliti občinsko pravico vsakomur, ki prebiva nepretrgoma v občini od 1. januarja 1891. Celjskemu mestnemu uradu pa je zakon poljubna igrača. Mestni svet podeli obč. pravico „svojim“ ljudem. Ravno kar je dobila cela vrsta nemškutarjev ta privilegij, a Italijanu Zamparutiju so celo povedali, da bi ga zelo radi imeli v svojih vrstah a žal, mož se nima — avstrijskega državljanstva. Druga pa je, če hoče biti Slovenec, deležen postavnih pravic. G. dr. Juro Hrašovec je prosil za podelitev obč. pravice. Seveda je bila vloga slovenska. Mestni urad je prošnjo oholo zavrnil, češ, da ima sklep iz leta 1898, vsled katerega ni dolžan sprejemati nič nemškega. Istotako so sklenili na pritožbo tudi mestni očetje ter prosilca še javno smešili, kakor je čitati v dotičnem poročilu. Še nekaj dni se naj veselijo svoje domišljene vsemogočnosti, dokler ne pride znani dolgi nos „od zgoraj“.

(„Vahtarca“ v prilogi narodni zavesti.) Zelo hvaležni smo glasilo celjskih renegatov, da se vedno in vedno bavi z našimi obrtniki in trgovci ter tako opozarja tudi premalozavedne celjske in okoliške Slovence, naj se vendar že trdno oklenejo gesla „Svoji k svojim“. Hudo je seveda Nemcem, da se naseljujejo neprenehoma novi narodni obrtniki. Vsakega oblaja „vahtarca“ pri sprejemu, tako je storila pri svečarju in medičarju Pokorniju, steklarju Strupiju, a sedaj pri naseljitvi pleskarja Makovca. Z laganjem pa je zbudila Slovence, da vedo, kdo je naš „Svoji k svojim“!

(Česa se še boje celjski mestni očetje?) Da spravi vsak slovenski čevljar v Celju mestne očete v strah za obstoj, to je že znano. Nismo pa mislili, da je blagor Celja in nemškega občanstva tudi od tega odvisen, koliko volov in telet se proda v okoliških trgih. In vendar bo tako. Trg St. Jur je prosil za dovoljenje treh novih sejmov. Mestni svet celjski pa je sklenil ugovarjati pri okraj glavarstvu, češ, da se s pomnoženjem govejskih sejmov v St. Jurju mestu Celju očitno škoduje. Ali izvira ta skrb iz sočutja do celjskih mesarjev ali pa telet?

(Imenovanje.) Orožniški stražmešter v Oplotnici g. Dragotin Jirak, je imenovan namestniškim kancelistom.

(Slov. kat. delavsko društvo v Žalcu) ima v nedeljo, dne 17. marca 1901, ob 3. uri popoldne v dvorani gostilne g. Franc Virant-a svoj

letni občni zbor. Poročal in govoril bode o delavski organizaciji gospod Josip Gostinčar, predsednik enakega društva iz Ljubljane. Pričakovati je torej prav obilne udeležbe. Zborovanje bode kratkočasil pevski zbor gotovelskih fantov.

(Pri Sv. Petru v Sav. dolini) ima Kmetijsko bralno društvo „Sloga“ svoj I. ustanovni občni zbor dne 10. marca 1901, ob 3. uri popoldne v gostilni pri „M. Heljaku“. Spored: 1. Pozdrav predsednika 2. Govor o potrebi in koristi društva 3. Branje društvenih pravil 4. Vpisovanje udov 5. Volitev novega odbora 6. Nasveti. Med točkami sporeda in po zborovanju petje. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala; torej tem potom k obilni udeležbi prijazno vabi ustanovni odbor.

(Sadje- in vinorejsko društvo za šoštanjski okraj) zboruje letos dne 17. marca ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Fr. Rajster-ja v Šoštanju. Razven običajnih poročil in volitve novega odbora je na dnevnem redu tudi predavanje o umni sadjereji. Pri tej priliki delili se bodo brezplačno cepiči najboljših, sadnih in trsnih vrst, ter se bodo zapisovali tudi udje, koji želijo drevesc in trt iz društvenih nasadov. Mnogobrojne udeležbe pričakuje odbor.

(Posojilnica v Brežicah) je imela za svoje šesto upravno leto 1900 245.271 K 84 vin. prejemkov ter 245.271 K 84 vin. izdatkov, torej skupno denarnega prometa 490.543 K 68 vin. Čistega dobička 2207 K 83 vin. Za dobrodelne namene je darovala 230 K. Rezervni zaklad znaša 7006 K 63 vin.

(Iz Kozjega.) Gospodarskega bralnega društva občni zbor dne 3. t. m. se zopet ni mogel izvršiti, ker ni bil sklepčen. V smislu društvenih pravil vrši se tedaj osem dni pozneje to je dne 11. t. m. ne, kakor se je pomotoma razglasilo, dne 10. t. m. ob isti uri drugi občni zbor, pri katerem bo vsako število udov sklepčno. Odbor.

(Častni občan v Ormožu) je postal deželni šolski nadzornik Viljem Linhart. Ormoški Nemci so podelili to čast Linhartu, ker jim je pridobil nemško šolo. Pristranost je seveda izključena!

(Drzno izzivanje.) Na c. kr. pošti v Radincih visi nekaj časa sem, tam kjer bi imela biti slovenska naznanila in razglasi „Südmärkin plakat — stenski koledar. Naša poslanca kje sta? Podregnita na pristojnem mestu, ker mi se povprašujemo: ali je to odredilo c. kr. poštno ravnateljstvo, ali pa mora tako biti po mislih vsenemškega tukajšnega poštarja Paša? Kako dolgo še nas bode ta privandranec izzival?

(Mariborsko porotno sodišče) obravnavalo bo prihodnji teden sledeče slučaje, Dne 11. Janez in Fr. Turkuš ter Jakob Tertinek zaradi težke telesne poškodbe in uboja; 12. Jos. Razlag zaradi ropu in tatvine; 13. Avgustin Janša, bivši odg. urednik „Slov. Gospodarja“ (tisk. pravda); 14. Adam Lampert zaradi požiga in Feliks Schrötter zaradi ropu; 15. in 16. Matevž Baumann, Andrej Bratušek in Marija Baumann zaradi tatvine, go-

ni mogel odkriti. A sedaj se stvar obrača na slabo; sedaj naši lastni državljani hočejo vedeti, kam so se deli denarji, katere smo uporabili za nakup orožja. Neizogibno je, otestiti se bode in tu sem se spomnil tebe, Henrik.“

Henriku zabliška v glavi misel, kako naj bi on pomagal v tej zadevi, toda ni imel časa misliti nad tem, kajti Krüger je urno nadaljeval:

„Pred vsem drugim moramo pustiti občinstvu prepričanje, da se je v finančni upravi zares zapravljajal denar. Mora se najti nekak hraber človek, ki bo vzel krivdo ná-se do časa. Vem, da je težavno zahtevati kaj takega od poštenega človeka, toda to je potrebno za blagor domovine. Mi, katerim je znana ta tajnost, ne poznamo drugega izhoda. Ti se nahajaš v finančni upravi, Henrik, ti moraš to prevzeti ná-se. Ako bi imel pri roki kak, bodisi tudi najmanjši prelaz, ne zahteval bi od tebe takšne žrtve. Moraš oditi, skriti se in sicer nemudoma. Moraš se spoprijazniti z mislijo, da te bodo smatrali za tatu dotlej, dokler ne udari ura, ko razglasimo našo tajnost in potem vsi razvidijo, da si bil junak.“

Dommers nehote nekoliko odstopi; njegove oči se skoro brezzavestno vpró v predsednika,

„Jaz, stric? ... Jaz moram? ...“ je za šepetal.

„Vsa ta historija se je navalila ná-te kakor sneg na glavo, Henrik,“ reče resno Krüger, „radi tega se nikakor ne čudim, da se s tem takoj ne strinjaš. Izjavljam ti svojo strogo željo, toda tako mora biti. Le pomisli si: Anglija nam na pove vojno, brž ko izve za naše tajne priprave. Z orožjem v roki že ne moreš več služiti domovini, saj si pohabljenec; a mi vsi smo dolžni žrtvovati domovini vse, kar kdo zamore: premoženje in življenje, ako napoči vojna. Ti se moraš le veseliti, da se je našla prilika prinesiti svoj delež v skupno vsoto nastajajočih žrtev za domovino in svobodo rojstne zemlje. Drugega sredstva ohraniti našo tajnost ni. Dobiš dovolj denarja, pojdeš pod drugim imenom v Evropo, prevzameš ondi naše zadeve o daljšem nakupu bojnega gradiva ter se vrneš še le takrat, ko dobiš povelje. Pustim te za pol ure samega, Henrik. Bog naj je steboj in naj vpliva na tvoj sklep.“

Krüger odide, Dommers pa se približa k oknu, s pogledom na vrt za hišo ter se otrplo kakor brez zavesti, zagleda v skupino dreves. Bil je prevzet do globine svoje duše. To, kar so

zahtevali od njega domovina, vlada in predsednik, prijatelj njegovega pokojnega očeta, je bilo hujše, kakor iti nasproti gotovi smrti v boj. Toda dolžan je bil podvreči se. Kakor ne sme omahovati vojak, katerega poveljnik pošilja v gotovo smrt, takó se je moral podvreči tudi Dommers, dasiravno je on prevzel ná-se še kaj hujšega, nego je to, namreč npravno smrt. ... Resnica, da to potraja le nekaj časa, toda kaj si bodo mislili o njem njegovi prijatelji, njegovi znanci? Tat, lažnjivec!

Nova, še groznejša misel zasenči Dommersa. Anica! On naj bo podlež v njenih očeh? Ne, to je presegalo njegove moči. Bolje je umreti naj-groznejše smrti, nego biti v njenih očeh nepoštenjak!

Omahne na stol ter si zakrije lice z rokami. Anica, Anica! ...

Toda, ako pogine očetnjava radi tega, da pridejo prezgodaj v javnost one tajne priprave? Ali ne bo on tega kriv? Lahko bi jo rešil, toda ni učinil tega radi lastnega dobička!

(Dalje prih.)

ljudje in zlorabe urad. oblasti, 18. sušča Anton Esch zaradi težke telesne poškodbe in Edmund Johas, bivši odg. urednik „Südt. Post“ zaradi razžaljenja časti (tiskovna pravda).

(Vinarski pouk na ljudskih šolah.) Kmetijsko društvo v Radvanju pri Mariboru priredi z dovoljenjem okr. šol. sveta praktično poučevanje, kako je cepiti trte na suho. Predavanje bo v Rušah, Pekrah, Radvanju in v Hočah za učence zadnjih oddelkov. Predavanje bo trajalo na vsaki šoli tri dni. Posnemanja vredno v vseh vinorejskih krajih!

(Glavni letni zbor izvenakademiške podružnice sv. Cirila in Metoda v Gradcu) vrši se v četrtek dne 14. marca 1901. 1. Poročilo na čelnika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev pregledovalcev računov in njih poročilo. 3. Volitev novega odbora. 4. Eventuelne želje in nasveti. Prosta zabava. Restavracija g. Fr. Kauberta, Heinrichstrasse št. 8. Začetek ob 8. uri zvečer. Odbor.

(Akad. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu) ima svoj VII. redni občni zbor dne 9. sušča t. l. ob 8. h zvečer v društvenih prostorih z naslednjim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva „Slovenija“. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo revizorjev. 5. Slučajnosti. Gostje dobro došli!

Državni zbor.

V zbornični seji dne 1. t. m. je odgovoril predsednik na vprašanje posl. Kaiserja, če je pripravljen pospešiti delavnost zbornice s tem, da odda nujne predloge brez razprave dotičnim odsekom. Predsednik je izjavil, da hoče skrbeti za delavnost v parlamentu, da pa po opravi nemu redu ne more kar zavračati nujnih predgov. Na to je poslanec Brzorad stavil vprašanje do predsednika, da li ni voljan glede čitanja čeških interpelacij povrniti se k svoji zakoniti dolžnosti. Predsednik bo odgovoril prihodnjič. Govorilo je zopet več čeških poslancev o stenografičnem zapisniku, med njimi tudi Fressl, čegar izvajanja je spremljala demonstrativna pohvala od strani Čehov. Poslanec Cingr je stavil nujni predlog glede osemurnega delavnika po rudnikih, praznovanje nedelj in glede mladoletnih in ženskih delavcev. Cingr je opisoval jako obširno bedo delavcev in rekel, da bo zbornica s tem, če zavzame njegov nujni predlog, pokazala, da ne bo poznati žalostnih delavskih razmer. Za predlog so še govorili Hofica, ki je kazal na silne dobičke posestnikov rudokopov in na veliko delavsko revščino, ter posl. Karbus, Ofner, Fressl, Hanich in Eldersch. Zadnji je rekel, da se oni posestniki rudokopov najbolj upirajo osemurnemu delavniku, ki imajo največ dobička in največje bogastvo, in da se nahaja med temi izsesalci ljudstva tudi nek nadvojvoda. — Pri glasovanju je bil predlog odklonjen. Wolf je stavil na predsednika vprašanje, če se je že premislil glede cenzuriranja podanih interpelacij, zakaj on in tovariši bodo v bodoče proti kratenju parlamentarnih pravic postopali najostreje, in če treba, začeli tudi z obstrukcijo. Predsednik je odgovoril, da je o tej stvari že izrekel svoje mnenje v edni prejšnji seji.

V ponedeljkovi seji državne zbornice, ki se je pričela ob 6. uri zvečer, je predsednik grf Vetter zopet povdarjal, da vztraja na svojem dosedanjem stališču, da ne dopušča čitati interpelacij v češkem jeziku. Socijalist Seitz je ozi. gos. Rhomborgov govor v seji gosposke zbornice, ki je napadal radikalno učitelstvo. Seitzov govor je dal zopet povod hudemu piru med soc. demokrati in krščanskimi socialisti. Psovke so letele od obeh in na obe strani, kakor je že navada v naši zbornici. Brzorad je vprašal predsednika, kdo mu je dal pravico, da odreja, naj se stenografični zapisnik piše samo v nemškem jeziku? Med razpravo o nujnem predlogu pos. Černya glede odprave uradnih naredb, katero je izdal grf Kiehlmansegg l. 1895 vnel se je zopet strasten prepir med soc. demokrati, krščanskimi socialisti in Vse nemci. Nujnost predloga posl. Černya je bila odklonjena. Pred zaključkom se je predlagal posl. Skene, da se na dnevni red prihodnje seje postavi prva točka rekrutni zakon, druga pred

loga zakon o davku za žganje in tretja o vesticijski predloga. Schönerer je predlagal naj se na dnevni red prihodnje seje postavi samo predloga o kontingentu novincev, rekrutni zakon. Na glasovanju je bil sprejet predlog posl. Skene. Seja se je zaključila ob 11. uri po noči.

V seji dne 5. t. m. je v zbornici že prišlo do pretepa. Začetkom seje je predsednik Vetter odklonil interpelacijo dr. Placka v za deva predsedstvene pisarne višjega sodišča v Pragi ter jo je hotel pisarnišnemu ravnatelju odstopiti v cenzuriranje. Čehi so odločno protestovali proti predsednikovi izjavi, na kar se je predsednik udal in je dovolil, da se je Plackova interpelacija prečitala. Potem je dobil besedo češki agrarec Zazvorka, ki je govoril tričetrt ure. Podpredsednik Prade ga je opominjal, naj konča, ker govornik tega ni takoj storil, mu je Prade odvzel besedo.

Komaj se je to zgodilo, je poslanec Fressl skočil k predsedniški tribuni, planil proti Pradeju in mu iztrgal neke papirje iz rok. V tem hipu so priskočili Nemci, ki so prijeli Fressla za vrat in ga vrgli ob tla ter ga klofufali. Predsednik Vetter je bil primoran vsled vrišča sejo zaključiti. Ko se je seja zopet začela, je dobil posl. Hofica besedo kot prvi govornik o rekrutnem zakonu.

V svojem govoru omeja, da bodo Čehi glasovali proti rekrutni predlogi, čeprav niso sovražniki militarizma; to pa zato, ker vlada zlorablja vojsko v politične in nacionalne namene. Nato se oglasi k besedi posl. Scheicher in razpravlja o dvehletnem službovanju, ki je že uvedeno v Nemčiji, in predlaga resolucijo, naj bi se sinovi poljedelcev in obrtnikov, ki so potrebni doma za vzdržanje družine, uvrščali v nado mestno rezervno. — Češki posl. Udžal navaja vzroke, zakaj bodo Čehi glasovali zoper predlog, ter pravi, da nobena druga institucija ne stoji z njihovimi narodnostnimi pravicami v takem nasprotstvu, kot c. in kr. armada. Posl. Bianchini prične svoj govor v hrvaškem jeziku, potem pa nadaljuje nemški; on se pritožuje, da se razviku vojne mornarice ne posveča potrebne pozornosti. Govornik nadalje omenja žalostne razmere v Dalmaciji ter končno izjavi, da bo njegova stranka glasovala zoper predlog. — Posl. Iro se poteguje za dvehletno vojaško službovanje in za razne ugodnosti in olajšave vojaške službe, n. pr. za dopust. Prosveduje tudi zoper prezgodno umirovljenje za službovanje zmornih častnikov, kar se dogaja zlasti v zadnjem času. S tem se nalaga davkoplačevalcem veliko breme. — Italijanski posl. Malfatti navaja vzroke, zakaj niso Italijani zadovoljni z vlado, ter da bodo glasovali zoper predlog. — Posl. Spinč. zavrača izvajanja predgovornika in navidezne krivice, ki se jim gode od strani vlade.

Druge slovenske novice.

(Električna železnica v Ljubljani) Gradnja električne železnice v Ljubljani se prične takoj, ko mine zima in da se očedijo ulice. Naj kasneje tekom dveh mesecev bodo vsi relsi položeni, in tudi vse drugo delo utegne že biti dovršeno, tako da začne železnica voziti.

(Podporno društvo pomožnih uradnikov na Kranjskem) je imelo preteklo soboto svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo 27 članov. V preteklem letu je imelo društvo 6874 kron 50 vin. dohodkov, stroškov pa 728 kron 35 vin., rezervni sklad znaša 6146 kron 15 vin. Načelnikom društva je izvoljen g. Fran Kandare.

(Poskušeni samomor.) Pred tovorni vlak je skočil dne 5. t. m. v Ljubljani nek čevljarški pomočnik. Stroj tovrnega vlaka ga je potegnil pod se in vlekel nekaj korakov naprej. Hitro so vlak ustavili in potegnili nesrečnega izpod stroja; vendar ni dosti upanja, da bi okrevail.

(Petnajst pogrebov) so imeli v nedeljo popoldne v Ljubljani. Toliko mrličev na eden dan že davno ni bilo.

(„Creditverein“ kranjske hranilnice) ima plačati toliko dohodarino, da bi v petih letih izginil ves rezervni fond. Radi tega je sklican na dan 17. t. m. občni zbor, ki ima sklepati, naj se li društvo razpusti.

(Nesreča na železnici) Vlak je povozil v noči 1. t. m. blizu postaje Dovje na Gorenjskem 68letno Miro Noč, ki je bila takoj mrtva. Nesrečnika je vkljub temu, da je bila proga že zaprta, hotela preko nje, a vlak jo je prehitel.

(Električna razsvetljava v Radečah) Inženjer Schuba je kupil v Radečah poslopje neke tovarne in bo spomladi v radeški trg upeljal električno razsvetljavo.

(Mesto Višnjegora) šteje po zadnjem ljudskem štetju 361 prebivalcev. Vkljub temu, da so uradniki s svojimi družinami všteti, je število za 22 manjše, nego pred 10 leti. Po kmečkih občinah višnjegorske župnije se je število stanovnikov nekoliko pomnožilo, dasi se ljudje močno izseljujejo v Ameriko.

(Vinarsko združenje) so ustanovili 28. febr. v Novem mestu; shoda v ta namen se je udeležilo kakih 70 posestnikov iz Novega mesta in okolice. Kako potrebna je bila ustanovitev vinarske zadrage, kaže to, da so navzoči v pol uri podpisali svoto 5200 K za ustanovitev zadrage. S tem je njena ustanovitev zagotovljena, in ker se je nadejati, da bo to gospodarsko podjetje tudi od dežele in države podpirano, je opravičeno upanje, da se bo to novo društvo krepko razvilo v korist dolenskem vinarstvu. Društvo na čelu stojita g. R. Dolenc, vodja kmet. šole na Grmu, in g. V. Rohman.

(Pri občinskih volitvah) v Sinčivasi na Korškem so zmagali v dveh razredih nemčurji vsled strastne agitacije uradnikov.)

(Protestantsko cerkev) bodo zgradili v Beljaku.

(Samomor) Ustrelil se je 5. t. m. v gozdju blizu Trsta 45letni L. Mikelič iz Vrdele. Vzrok samomora ni znan.

(Električna železnica na Opčine.) Z gradbo te železnice iz Trsta v Opčine so te dni pričeli.

(Goriški deželni šolski svet) je odklonil prošnjo slovenskih učiteljev, ki so prosili, da bi smeli za vse slovenske ljudske šole na Goriškem omisliti belo modro-rdečo zastavo.

(Italijanska enakopravnost.) Deželni odbor v Poreču je sklenil prosvedovati proti odloku ministrstva, s katerim se razširi slovenska šola pri Sv. Petru.

Narodno-gospodarske novice.

Seme za setev.

„Kakršno seme, takšna setev, kakršna setev, takšna žetev,“ tako se glasi že star pregovor. Razume se, da iz slabega semena ne more roditi in rasti čisto in čvrsto zrnje, enako slabo drevo ne more roditi obilen in dober sad. Pa ne samo, da je pridelek slab in malovreden, še zemlja — njiva se za več let s takšnimi semeni pokvari. Koliko zavrženega dela, pa koliko škode!

Pametni gospodar vse to premisli ter ne skrbi prvič za drugo, nego za čisto in čvrsto seme za njive, pa tudi za travnike in vrt. To pa stori na dvojen način. Prvič bode skrbel, da se doma pridelano zrnje za seme dobro očisti, kar ga pa manjka, nadomesti ga drugič s novim, ki ga kupi blizu ali daleč. V tem skoraj ne more preveč varčevati, ako izda nekaj novcev več ali manj za seme, samo da si je isto previdno in primerno izbral. Vedeti mu je treba, da ni vsako seme za vsaki kraj in vsako zemljo.

Stari ljudje imajo vražo, da zrnje, ki so ga zapustili umrli lastniki, ni dobro za seme, ker je „odmrlo.“ To seveda ni resnica, kajti smrt lastnika na to nima nobenega vpliva, pač pa je neki drugi vzrok, da staro seme malo-kedaj dobro uspeva. To namreč, ker se je sejalo seme edne pasme že dolga leta na istem zemljišču, na kar se je zemlja izrabila za isto seme. Tu ne velja drugo, nego seme pogosto menjati, da ko se je zemlja snovi za edno vrsto izrabila, pripravna je tembolj za drugo. Sploh se je v tem obziru že tolikokrat priporočalo kolobariti pri sajenju in sadenju, namreč edno leto žitna semena, drugo pa kake okopavne sadeže.

Rekli smo prej, da treba kmetu domača semena pred sejanjem dobro izčistiti. To pa se zgodi najgotoveje s strojem „trijerjem,“ ki od vseh drugih najbolj izvrstno prebira zrnje. Seveda stane stroj nekaj denarja, tudi časa treba

Vožne karte in tovorni listi v
AMERIKO
 — Kraj belgijski poštari parnik —

Red Star Linie iz Antverpa naravnost v
 Novi Jork in Filadelfijo.
 Koncesijovana od vis. o. kr. avstrijske vlade
 Pojasnila daje Red Star Linie. Danaj IV
 Wienergürtel 20 ali pa
 Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck

Vabilo
 na
občni zbor
 hranilnice in posojilnice v Šmarju
 registrirane zadruga z neomejeno zavezo
 v četrtek, dne 14. marca t. l., ob 1. uri popoldne
 v lastni hiši

- s sledečim sporedom:
1. Poročilo načelnika.
 2. Poročilo nadzornika.
 3. Odobritev letnega računa.
 4. Razdelitev čistega dobička.
 5. Dovolitev nagrade za knjigovodstvo.
 6. Slučajnosti.
- Ako ne bi bil občni zbor ob 1. uri sklepčen, se vrši isti ob 2. uri v zvezi s § 40. l. in b. zadrugaških pravil.

(91) 2-2 Načelnstvo.

Vinograd s poslopjem — naprodaj. —

Blizu mesta, v lepi legi, z zdravim zrakom
 prodati je rodovitni vinograd s poslopjem po
 nizki ceni. (79) 2-2
 Več pove upravništvo „Domovine“ v Celju.

Učenec in prodajalka

se sprejmeta v trgovino Jak. Janič-a v Žalcu.
 Učenec se mora izkazati z maščansko šolo. Rav-
 nalo se bo z njim prav lepo ter si pridobi
 (81) 3-3 praktičen pouk.

Krojač
 Matevž Turk, Celje
 Kovaška ulica št. 7
 priporoča se silni občinstvu, č. dobavitelj in
 uradni štev. za izdelovanje vsake vrste oblek
 za gospode in dečke po najnovejši modi, za
 lažne ter cene. Prevzameh popravila in
 (97) 3-1 označje oblek.

Proda se
 celo ali na kase pod pogodbeni pogoj

1. Lepo arondirano (Arihovo) posestvo
 v St. Ilji pri Slovenjem Gradcu na M. lju in
 okrajni cesti, tik železniške postaje. Mestna, zelo pri-
 pravna za izrabo kakor čista ali industrijskega
 podjetja, tudi z vodno silo. Posestje obsega 6 ha 70 a
 17 m² trav, 5 ha 10 a 62 m² travnišča, 12 ha 2 a 80 m²
 gozdov, 52 a 91 m² pašnikov, 52 a 91 m² sadovnjakov.
 Podopirja se v dobrem stanju.
2. Dobro obdelan (Arihovo) vinograd
 v Čraskovi, okraj Celje, h. št. 12 in 13, s poslopjem tako
 in vinčarji, z 117 a 23 m² vinograde, 1 a 10 m² paš-
 nika, 6 a 11 m² trav.

Vaškovratne premitalnice pri posvetu in vinogradi
 se prodajajo posebej ali pa skupaj s posvetom.
 Vse natančnejše se izve pri dr. R. Pipuš-u,
 odvetniku v Mariboru.

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič
 trgovina z železnino „MERKUR“
 Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov
 in sesalke za gnojnice.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije
 in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavebnih in
 pohištvenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejših do
 najfinije izpeljave.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fos-
 fatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

(2) **Zaloga kotlov za žganje kuhati.**

* Slavno občinstvo vabim najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Bilanca

«Hranilnega in posojilnega društva v Ptui», registrirane zadruga z neomejeno zavezo
 za XVII. upravno leto 1900.

Aktiva (Imetje)			Pasiva (Dolgovi)		
	K	h		K	h
1 Račun inventarja:			1 Račun deležev:		
2 Stanje pisarniškega inventarja dne 31. dec. 1900.	123	20	Stanje glavnih deležev dne 31. decem-		
3 Stanje dne 31. decembra 1900	1,559.615	63	bra 1900. K 3.800—		
4 naloženega denarja pri raznih denarnih zavodih:			Stanje opravičnih deležev dne 31. de-		
5 Stanje dne 31. decembra 1900	202.061	84	cembra 1900. 93.436 60	97.236	60
6 poštne hranilnice:			2 hranilnih vlog:		
7 Stanje dne 31. decembra 1900	4.909	54	Stanje hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi		
8 nerabljenih knjižic:			vred dne 31. decembra 1900	1,615.040	40
9 Stanje dne 31. decembra 1900	609	68	3 obresti:		
10 Stanje dne 31. decembra 1900	11.397	45	Za leto 1901 predplačane obresti od		
11 Stanje zaostalih obresti dne 31. decembra 1900			posojil K 14.450 78		
12 splošne rezerve:			Stanje nevdignjenih obresti od glavnih		
13 Stanje splošne rezerve naložene na hranilno knji-			deležev dne 31. decembra 1900	270—	14.720 78
14 žico štev. 9.981 dne 31. decembra 1900	30.665	70	4 splošne rezerve:		
15 hiš:			5 Stanje dne 31. decembra 1900	30.917	70
16 I. Hiša vl. št. 346 d. o. Ptuj:			6 posebne rezerve za slučajne zgube:		
17 Stanje vrednosti hiše dne 31. dec. 1900 K 92.217 61			7 Stanje dne 31. decembra 1900	170.802	12
18 Stanje vrednosti inventarja v tej hiši			8 pokojninskega zaklada za uradnike:		
19 dne 31. decembra 1900 1.392 80	93.610	41	9 Stanje dne 31. decembra 1900	12.311	42
20 II. Hiša vl. št. 52 d. o. Ptuj:			10 zgube in dobička:		
21 Stanje vrednosti hiše dne 31. dec. 1900 K 12.488 44			11 Čisti dobiček l. 1900	11.135	63
22 Stanje vrednosti inventarja v tej hiši					
23 dne 31. decembra 1900 241 50	12.729	94			
24 III. Hiša vl. št. 169 d. o. Ptuj:					
25 Stanje izdatkov za polovico hiše do k. nca de-					
26 cembra 1900 1.526 80					
27 blagajne:					
28 Gotovina dne 31. decembra 1900	34.914	46			
29					
30	1,952.164	65		1,952.164	65

(71) 3-3

V Ptui, dne 31. decembra 1900.

Ravnateljstvo.